

Stroomschema voor de openbaarmaking van adviezen van de Landsadvocaat

Er is door de Landsadvocaat (LA) een advies uitgebracht. Er zijn 2 soorten LA-adviezen:
A) Algemeen juridische beleidsadviezen en B) Procesadviezen.* In een enkel geval kan de LA worden ingeschakeld voor algemeen juridische beleidsadviezen. Per 1 juli 2021 is het karakter van het advies onderwerp van de adviesaanvraag aan de LA.

Is het advies van vóór 1 juli 2021?

JA

Het advies hoeft niet openbaar gemaakt te worden nu de LA (nog) geen rekening hoefde te houden met openbaarmaking.**

NEE

Wat is de aanleiding voor de vraag omtrent het verstrekken van het advies?

Wob-verzoek

Artikel 68 Grondwet (verstrekking Kamer)

A: algemeen juridische beleidsadviezen

Vanwege een goede en democratische bestuursvoering zullen algemeen juridische beleidsadviezen o.g.v. artikel 11.2 van de Wob openbaar worden gemaakt. Het is niet de bedoeling onder de Wob meer openbaar te maken dan o.g.v. artikel 68 Gw aan de Kamer wordt verstrekt. Bij openbaarmaking van een algemeen beleidsadvies moet daarom worden bezien of het advies niet eerst aan de Kamer moet worden verstrekt.

B: procesadviezen van de LA kunnen niet openbaar worden gemaakt als het gaat om (lopende of mogelijke toekomstige) procedures omdat het procesbelang van de Staat dan in het geding is. Deze stukken worden geweigerd o.g.v. artikel 10, tweede lid, onder g, i.c.m. artikel 11.1

A: algemeen juridische beleidsadviezen

worden actief aan de Kamer verstrekt als daarmee inzicht wordt geboden in de besluitvorming en die informatie niet (ook) in de openbaar gemaakte beslisnota over de betreffende aangelegenheid staat. Dit overeenkomstig de beleidslijn actieve openbaarmaking nota's. Bovendien kunnen ze op verzoek van de Kamer verstrekt.

B: procesadviezen van de LA kunnen niet worden verstrekt als het gaat om (lopende of mogelijke toekomstige) procedures omdat het procesbelang van de Staat dan in het geding is. Deze stukken worden niet aan de Kamer verstrekt i.v.m. het belang van de Staat.*

- Aan de LA hoeft geen formele zienswijze te worden gevraagd. Neem wel altijd contact op met de behandelend advocaat voor overleg voorafgaand aan de openbaarmaking. Concepten van adviezen en inhoudelijke e-mails die worden gewisseld voorafgaand aan het uitbrengen van een advies of over een eenmaal uitgebracht advies worden niet openbaar gemaakt ongeacht of het een algemeen juridisch beleidsadvies betreft of een procesadvies. Deze stukken worden ook geweigerd op grond van artikel 10, tweede lid, onder g, i.c.m. artikel 11.1 Wob.

* Kort gezegd raakt een advies aan het procesbelang als het ziet op een concrete rechtspositie van de Staat of van derden. Het procesbelang kan zien op lopende procedures en op mogelijke toekomstige procedures. Procesadviezen worden alleen openbaar, indien na afloop van een procedure het procesbelang of een ander belang van de Staat daaraan niet meer in de weg staat. Hierbij maakt het niet uit of het advies in het voordeel of in het nadeel van de positie van de Staat uitvalt. **Per document moet worden bepaald of het gaat om een procesadvies dan wel een algemeen beleidsadvies. Binnen één document wordt deze beoordeling niet op passageniveau verricht.** Op dezelfde wijze moet worden omgegaan met interne juridische adviezen. Algemeen juridische beleidsadviezen komen voor openbaarmaking in aanmerking, op dezelfde voet als andere beleidsadviezen. Procesadviezen komen niet voor openbaarmaking onder de Wob of verstrekking o.g.v. art. 68 Gw in aanmerking: het procesbelang van de Staat verzet zich daartegen. Het verdient aanbeveling dat op interne adviezen waarin het procesbelang van de Staat in het geding is uitdrukkelijk wordt vermeld dat zij om deze reden niet openbaar gemaakt kunnen worden.

** Vgl: Kamerbrief BZK d.d. 5 oktober 2021, kenmerk:2021-0000517988.

Achtergrondinformatie

Brief 15 januari 2021 - Kabinetsreactie rapport 'Ongekend onrecht'

"Adviezen van de landsadvocaat willen we openbaar maken voor zover die niet zien op procedures, maar het karakter hebben van algemene juridische beleidsadviezen. Adviezen die de Landsadvocaat geeft in het licht van lopende of mogelijke procedures zullen we niet openbaar maken, omdat het procesbelang van de Staat daaraan in de weg staat. Indien na afloop van een procedure het procesbelang daaraan niet meer in de weg staat kan alsnog tot openbaarmaking worden overgegaan, tenzij het belang van de Staat zich daartegen verzet. De wijze van openbaarmaking van adviezen van de Landsadvocaat zal in overleg met de Landsadvocaat verder worden uitgewerkt. Deze nieuwe lijn is van toepassing op nieuwe adviezen en gaat in per 1 juli a.s."

Brief 29 juni 2021 - Stand van zaken maatregelen kabinetsreactie op het rapport van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag

"In de kabinetsreactie staat dat het kabinet adviezen van de Landsadvocaat aan de Kamer zal verstrekken voor zover die niet zien op procedures, maar het karakter hebben van algemene juridische beleidsadviezen. Deze nieuwe lijn geldt vanaf 1 juli a.s. voor nieuwe adviezen. Over de wijze van verstrekking zijn in overleg met de landsadvocaat inmiddels afspraken gemaakt. In de bijlage bij deze brief wordt hier nader op ingegaan."

Nr. 70 uit de bijlage voortgangsbrief POK:

"In de kabinetsreactie is aangekondigd dat het kabinet adviezen van de Landsadvocaat aan de Kamer zal verstrekken voor zover die niet zien op procedures, maar het karakter hebben van algemene juridische beleidsadviezen en dat deze nieuwe lijn vanaf 1 juli a.s. gaat gelden voor nieuwe adviezen. De wijze van verstrekking zou in overleg met de Landsadvocaat verder worden uitgewerkt.

In het overleg met de landsadvocaat kwam naar voren dat tot op heden het onderscheid tussen algemene juridische beleidsadviezen en procesadviezen niet door alle departementen wordt gemaakt. Vanaf 1 juli a.s. zal daarom steeds als aan de landsadvocaat advies worden gevraagd het karakter ervan nadrukkelijker onderwerp van de adviesaanvraag zijn. Van een algemeen juridisch beleidsadvies kan bijvoorbeeld sprake zijn indien wordt gevraagd om een algemeen advies over nieuw te maken wet- en regelgeving, beleid of beleidsregels. Dergelijke adviezen zullen voortaan aan de Kamer worden verstrekt.

Adviezen van de landsadvocaat hebben uit de aard der zaak meestal betrekking op de sterke en zwakke kanten van de juridische (proces) positie van de Staat. Ik verwacht niettemin dat de afspraak met de landsadvocaat eraan zal bijdragen dat de Kamer ruimhartiger wordt geïnformeerd, omdat in het overleg met de landsadvocaat telkens de vraag aan de orde zal komen of er echt een (proces)belang speelt en of het advies in de vorm van een algemeen juridisch beleidsadvies kan worden opgesteld.

Het is een belang van de Staat dat hij – zoals iedere deelnemer aan het maatschappelijk verkeer – kan procederen en gelegenheid heeft om zich vertrouwelijk voor bijstand en advies te wenden tot een advocaat. Het gaat erom dat de Staat de gelegenheid moet hebben vertrouwelijk advies te vragen over de sterke en zwakke kanten van zijn juridische positie om vervolgens na afweging van alle betrokken belangen zelfstandig zijn positie te kunnen bepalen. Zoals al in de kabinetsreactie is toegelicht, worden adviezen die zien op procedures daarom alleen openbaar, indien na afloop van een procedure het procesbelang of een ander belang van de Staat daaraan niet meer in de weg staat. Het procesbelang kan zien op lopende procedures en op mogelijke toekomstige procedures. Kort gezegd raakt een advies aan het procesbelang als het ziet op een concrete rechtspositie van de Staat of van derden. Hierbij maakt het niet uit of dat advies in het voordeel of in het nadeel van de positie van de Staat uitvalt.

Algemeen juridische beleidsadviezen die door bewindspersonen voor de besluitvorming worden gebruikt zullen tegelijk met de op de betreffende aangelegenheid betrekking hebbende beslisnota's en op dezelfde wijze openbaar kunnen worden gemaakt (Zie de Beleidslijn actieve openbaarmaking, hoofdstuk 3). In het geval de Kamer om verstrekking van een door de landadvocaat opgesteld advies vraagt, zullen de algemeen juridische beleidsadviezen die niet al eerder openbaar zijn gemaakt, eveneens aan de Kamer worden verstrekt."